

ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

***Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства***

Випуск 21

Засновано у 2003 році

Рівне – 2021

ББК 71.0

А 43

УДК 008:168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри івент-індустрії, культурології та музеєзнавства. Вип. 21 / За ред. проф. В. Г. Виткалова. Рівне : РДГУ, 2021. 126 с.

Головний редактор:

Виткалов С.В. – доктор культурології, професор, професор кафедри івент-індустрії, культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

Чміль Г.П. – доктор філософських наук, професор, дійсний член (академік) Національної академії мистецтв України, директор Інституту культурології Національної академії мистецтв України (голова редколегії)

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри івент-індустрії, культурології та музеєзнавства РДГУ (заступник головного редактора, відповідальний секретар)

Випих-Гавронська А. – доктор мистецтвознавства (габілітований), професор, проректор відділу розвитку Академії ім. Я. Длугоша (Польща)

Петрова І.В. – доктор культурології, професор, завідувач кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля, Київський національний університет культури і мистецтв

Єфіменко А.Г. – доктор мистецтвознавства, професор Українського Вільного університету (Мюнхен, Німеччина)

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор із науково-педагогічної та навчально-методичної роботи РДГУ

Потапчук Т.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу РДГУ

Круль П.Ф. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри теорії та історії виконавського мистецтва ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника»

Кушнарєнко Н.М. – доктор педагогічних наук, професор, проректор із наукової роботи ХДАК

Постоловський Р.М. – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ

Сабадаш Ю.С. – доктор культурології, професор, завідувачка кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету

Стоколос Н.Г. – доктор історичних наук, професор, завідувачка кафедри релігієзнавства і теології Національного університету «Острозька академія»

Швецова-Водка Г.М. – доктор історичних наук, професор, професор кафедри документальних комунікацій та бібліотечної справи РДГУ

Яремко-Супрун Н.О. – доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичного фольклору РДГУ

Рецензент:

Гончарова О.М. – доктор культурології, професор, професор кафедри музеєзнавства і пам'яткознавства Київського національного університету культури і мистецтв

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Paris, FRANCE): ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Видання індексується: Index Copernicus (Польща), Google Scholar, Cosmos (США) та Research Gate, Research Bible (Німеччина); СЕЕОЛ; Cite factor; European Reference Index for the Humanities (ERIH), Збірник поданий на порталі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в інформаційному ресурсі «Наукова періодика України».

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 8 від 26 травня 2022 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

УДК 477.3275 [477]

**МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНІ
В УМОВАХ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ**

Підцерковна Тетяна Миколаївна – здобувачка вищої освіти II (магістерського) рівня спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
<https://orcid.org/0000-0001-7650-9207>
podtserkovnaya@gmail.com

Розглянуто питання формування компетентності менеджерів, методичне обґрунтування суспільних трансформацій в сучасних умовах. Проаналізовано сучасні вимоги до змісту підготовки менеджера соціокультурної діяльності, обумовлені, з одного боку, тенденціями розвитку суспільства і його духовної сфери, а з іншого – нормативними документами, що регламентують порядок і зміст освітнього процесу для управлінських кадрів у соціокультурній сфері з адаптуванням закордонного досвіду.

Ключові слова: менеджер, соціокультурна діяльність, професійна підготовка, культура, трансформація, соціокультурні впливи, соціокультурні ефекти, вимірювання соціокультурних ефектів, компетентність для вимірювання соціокультурних ефектів.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У розвинених країнах світу найбільш пріоритетними є проблеми формування та використання інтелектуального потенціалу, знань, зокрема й в соціально-культурній діяльності. Адже там в останні роки особлива увага приділяється формуванню та впровадженню інноваційної моделі соціально-економічного розвитку. Акцент на інноваційну діяльність, тісно пов'язану з комплексним використанням інтелектуального капіталу, вимагає переорієнтації в системі соціокультурного регулювання на широке заохочення підприємництва, приватної ініціативи та скоординованої системи управління інноваційними процесами. Сучасні інноваційні процеси потребують високопрофесійного управління, що передбачає використання нових форм управління та в соціально-культурній діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасні зміни суспільства створюють вимоги та формують нові критерії вітчизняного ринку праці, які визначають для менеджера індустрії дозвілля провідною здатність до відчуття соціокультурних змін та трансформацій, що формуються і розвиваються на основі усвідомлення загальних засад різноманітних явищ культури, які постійно видозмінюють сучасне суспільство.

Проблемам інноваційної діяльності присвячені дослідження низки вітчизняних науковців. У контексті нашої проблеми доцільно виокремити праці за такими напрямками: *інноваційний менеджмент* (Л. Михайлова, О. Гуторов, С. Турчина, І. Шарко; П. Микитюк; Т. Черемісіна, В. Шевченко, О. Мармаза); *менеджмент соціокультурної діяльності* (О. Тадля, Т. Шлепакова); *теорія соціокультурної діяльності* (О. Петінова, В. Опанасюк, О. Копієвська); *менеджмент сфери культури та мистецтв* (А. Грушина, Н. Головач, А. Татарнікова, С. Оборська, О. Антонюк, О. Щербина-Яковлева, Н. Світайло, М. Клочко, М. Щербина); *ризики інноваційної діяльності* (У. Ткач, А. Литинська, В. Жежуха).

Мета статті – проаналізувати здобутки у галузі професійної діяльності менеджерів соціокультурної сфери в умовах сучасних суспільних трансформацій, обґрунтувавши концептуальні ідеї діяльності менеджерів соціокультурної діяльності як інноваційного компоненту менеджменту.

Виклад основного матеріалу дослідження. У радянські часи під терміном «культурний менеджмент» розуміли керівництво організаціями галузі культури, зокрема такими як театри, музеї, галереї, клуби та ін. Але сьогодні цьому вектору надається більш широке тлумачення, зокрема – це творча діяльність, що має на меті досягнення більш динамічного та різноманітного культурного життя суспільства, а також задоволення духовних і культурних потреб людини.

Формування системи управління соціокультурною (у тому числі культурно-мистецькою) сферою в сучасних умовах більшою мірою базується на активності та саморозвитку громадян, консенсусі, толерантності та ідеологічному плюралізмі як запоруці творчої та раціональної участі людей. в соціокультурному житті. Тому управління культурно-мистецькою сферою за цих умов набуває дещо іншого змісту. Замість вирішального адміністративного регулювання культурних процесів менеджмент спрямований на підтримку культури, а це вимагає не лише активного осмислення, а й зміни стилю керівництва та ставлення до культури загалом. Усе це має здійснюватися відповідно до загальних функцій менеджменту: «по-перше, планування, що визначає та деталізує мету функціонування й розвитку всієї культурно-мистецької інфраструктури, етапи та терміни реалізації й розподіл ресурсних можливостей; по-друге, формування структури органів

державної влади й місцевого самоврядування, закладів культури тощо, а також забезпечення всім необхідним для їх стабільної діяльності (матеріалами, обладнанням, кадрами, фінансовими ресурсами тощо)» [2; 10].

У контексті вищевикладеного під керівництвом культурою слід розуміти не лише управління закладами культури, а й діяльність, спрямовану на регулювання процесів у цій сфері, що впливають на економічну, політичну, соціальну, духовну складові суспільства [8; 27].

Аналіз публікацій вищенаведених авторів дозволив виділити основні проблеми розвитку менеджменту, зокрема:

– гарантоване забезпечення єдності механізмів управління ринком, які доповнюють та посилюють їх узгодженість за принципом: те, що планується, має контролюватись і фінансуватись;

– оновлення нормативної бази (включаючи практику проведення конкурсів на заміщення вакантних посад у сфері культури);

– модернізація системи управління людськими ресурсами та адекватне забезпечення ними сфери культури;

– забезпечення відповідної заробітної плати, реальних перспектив творчого зростання та стабільності зайнятості працюючих фахівців;

– ухвалювати стійкі компетентні рішення в державних органах (у тому числі: недопущення надмірного регулювання та громіздких процедур впровадження, що обмежують інновації у цій сфері; розширення горизонту планування в центральних та місцевих органах влади; посилення координації між різними рівнями та органами влади);

– запобігання розриву між державною політикою та громадянським суспільством (відділи культури мають брати участь у формуванні цілей культурної політики, що відповідають інтересам більшості груп громад, розробляти чи планувати заходи, що сприятимуть досягненню цих цілей);

– стратегічна орієнтація на ефективне функціонування всього культурного комплексу країни для його подальшого розвитку, децентралізації та оптимізації кадрів;

– встановлення ефективних інформаційно-культурних зв'язків у регіональному контексті (горизонтальний рівень), особливо між регіонами та всередині регіонів країни (таке міжсекторне співробітництво професійного характеру сприятиме поширенню спільних цінностей та створенню нових партнерських відносин із метою розвитку культурних цінностей) галузі, а також реалізувати низку міжгалузевих проектів підприємств);

– забезпечити можливості для повної реалізації таких функцій управління, як планування, координація та співпраця.

Висновки О. Мармази за результатами дослідження дали змогу краще зрозуміти сутність менеджменту в культурі та мистецтві, особливості його організації та специфіку. Вона вважає, що на стан і майбутні вектори розвитку механізму управління культурно-мистецьким комплексом впливають такі чинники, як «світові тенденції в управлінні; динаміка процесів соціокультурної інтеграції, глобалізації та інтернаціоналізації в українському суспільстві внаслідок їх трансформаційних процесів; масове споживання та використання у виробництві інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій та засобів» [3; 309].

На сучасному етапі розвитку цивілізації держава має своєчасно і гнучко реагувати на найскладніші та нагальні культурні потреби. Функціональне регулювання соціально-культурної сфери сучасної держави – «це науково-практичні можливості її органу, діяльність якого впливатиме на взаємовідносини суспільства та культури, між суб'єктами культури та забезпечуватиме права, потреби та інтереси людини в культурі для її локальної реалізації» [6; 155].

Сьогодні очолити державний чи муніципальний заклад культури може кожен, хто має досвід роботи в соціально-культурній сфері, мотивацію та відповідну освіту. Найголовніше – бути натхненним для вирішення складних завдань, що стоять перед менеджерами культури. Тому до професійних здібностей сучасного керівника культури і мистецтв пред'являється чимало вимог. Він повинен, зокрема:

1. керувати культурно-мистецькими проектами, враховуючи існуючі економічні та соціальні умови (управління, орієнтоване на результат, при розрахунку його впливу на суспільство, конкретну територію та суспільство в цілому на стадії розробки проекту);

2. вміти розумно ризикувати та зменшувати вплив ризикових ситуацій на фінансове становище компанії (управління ризиками);

3. послідовно впроваджувати програми розвитку персоналу для забезпечення життєздатності підприємства в умовах внутрішньої та зовнішньої конкуренції;

4. мати розуміння міжнародного бачення розвитку сучасної української культури, що допомагає українським менеджерам просувати свої організації та мистецькі проекти на належному рівні, що є важливим чинником у наш час» [7; 16];

5. ознайомитися з технологіями та методами організації та фінансового контролю, маркетингової, психолого-виховної роботи з персоналом;

6. вміти вміло уявляти себе, особистий досвід;

7. планувати свій культурний та професійний розвиток, брати участь у різноманітних ділових, політичних та громадських заходах» [3; 258].

8. підвищувати та розвивати інтелектуальний та культурний рівень;

9. застосовувати культурно-мистецькі знання у професійній діяльності та суспільній практиці (у тому числі вільно володіти теоріями, категоріями та методами, пов'язаними з вивченням культурних форм, процесів, практик).

Соціально-практичний досвід свідчить, що провідні бізнесмени, які працюють у соціально-культурній сфері, мають значний соціальний вплив як на особистість, так і суспільство, прискорюючи його розвиток та зміцнюючи згуртованість між його членами.

Сучасні менеджери також повинні володіти специфічними професійними знаннями та передовою практикою впровадження інноваційної діяльності з використанням новітніх технологій соціально-культурного програмування в діяльності закладів культури та мистецтва. За останні роки в Україні завершено декілька навчальних курсів із проектного менеджменту та фандрайзингу як для громадських, так і для державних культурних організацій. Зазначимо, що заявки на проекти подавали керівники бібліотек, музеїв та клубів. Цікаво, що багато з них виграли та реалізували не один грант. А Департамент культури бере участь у розробці критеріїв оцінки діяльності закладів та їх діяльності [8; 207].

Для успішної реалізації фестивальних проектів необхідно вирішити такі управлінські завдання: програмна політика фестивалю, стратегія та тактика проведення фестивальної рекламної кампанії, медіапланування, фірмовий стиль та поліграфія, PR; робота прес-служби; сайт фестивалю, соціальні мережі, група інструкторів для реалізації ідей фестивалю, пошуку та збору коштів, роботи зі спонсорами, державними органами, розвитку аудиторії, логістики, роботи з організаційно-адміністративним персоналом, роботи з учасниками фестивалю.

Ці факти свідчать про те, що сьогодні менеджер є «ключовим компонентом соціокультурної діяльності і виконує фундаментальну функцію, що забезпечує організацію процесу аналізу, розробки та реалізації програм і проектів у цій сфері» [3; 309].

Слід зазначити, що організаційно-управлінські технології в діяльності лідера соціокультурної сфери мають низку функцій, які виявляються в наступному:

1. зміст менеджера дозволяє використовувати широкий спектр видів і форм лідерства;

2. на основі спільного інтересу залучається співпраця з установами різних сфер, влади, громадськості та, по можливості, різних матеріально-технічних та економічних ресурсів;

3. методи конкурсу на реалізацію комерційних і соціальних проектів на отримання бюджетних та позабюджетних ресурсів;

4. пошук інноваційних механізмів управління;

5. набути нових знань та навичок із менеджменту, економіки та права (розвиток професійних компетенцій). Організаційно-управлінські технології передбачають розподіл відповідальності, дотримання ієрархії та контролю, зміст організаційно-розпорядчої діяльності, структуру, штатний розклад та фінансування» [5; 78].

За своїм соціально-культурним призначенням національна система в процесі підготовки та перепідготовки кадрів у сфері культури і мистецтва має відігравати важливу роль у технологіях управління, спрямованих на формування конкурентоспроможного працівника, затребуваного в соціально-економічній сфері конкретної країни, регіону та має відповідати таким основним вимогам:

– формувати колективно та індивідуально значущі духовно-моральні потреби, інтереси, бажання учнів та давати їхнє задоволення відповідно до суспільних норм;

– створити умови для самореалізації людського потенціалу та соціальних спільнот;

– забезпечити відтворення культурних зразків і практик з урахуванням регіональних особливостей» [6; 155].

Факторами, що становлять соціокультурний ризик для життя та розвитку людини, можуть бути природні (екологічні), техногенні, соціально-економічні, соціально-політичні, соціально-культурні, соціально-психологічні події та явища. Вивчення ризиків у соціокультурній діяльності та розробка

стратегій їх обмеження – продуктивний методологічний підхід до вивчення соціокультурних явищ та обґрунтування інноваційних соціокультурних технологій.

Сучасні інструменти управління ризиками дозволяють виявляти, перш за все, ці ризики, оцінювати їх і певною мірою контролювати. При управлінні інноваційними ризиками під час реалізації проекту слід враховувати ряд наступних особливостей:

1. тривалість розробки та реалізації інноваційних проектів (проектний цикл може тривати роками);
2. залучення до реалізації інноваційних проектів великої кількості учасників (кредиторів, інвесторів, замовників, консультантів, проектувальників, страхових компаній);
3. інноваційні проекти часто є поєднанням більш простих форм господарської діяльності (фінансово-кредитної, страхової, науково-технічної тощо), тобто має комплексний характер;
4. деякі інноваційні проекти мають міжнародний характер, що може призвести до ризиків непередбачених подій у різних країнах або змінити їх політичний вектор [2; 10].

Для фахівців з управління культурою та мистецтвом вирішальними є знання та навички визначення потенційних ризиків, а також здатність уникати їх чи протидіяти наслідкам їх впливу. Фахівцям соціокультурної діяльності слід орієнтуватися на використання сучасних теоретичних і прикладних культурних, соціально-психологічних знань у практичній розробці інноваційних технологій з метою подолання ризиків у житті різних професійних та соціальних груп [7; 16].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, можна підсумувати, що фахова діяльність менеджера в соціокультурній сфері в даний час є процесом і результатом формування навичок та цінностей (відносин), або організаційно-управлінських компетенцій. Їх зміст регламентується освітніми стандартами у сфері менеджменту соціокультурної діяльності та професійними стандартами. Ці вимоги гарантують ефективну реалізацію фахівцями в даній сфері, що пропонуються професією, на рівні не нижче мінімальних вимог до професіоналізму та якості роботи, що виконується сучасним менеджером соціокультурної діяльності, з урахуванням зарубіжного досвіду.

Один із напрямів антикризової діяльності – розробка та реалізація інноваційних проектів, у тому числі у соціокультурній сфері. Однак, згідно з результатами дослідження, така діяльність пов'язана з можливістю виникнення різноманітних ризиків. З іншого боку, відмова від нововведень може призвести до втрати ринкових позицій установи. Тому пріоритетним у рамках цього питання є організація та розширення досвіду менеджерів культури і мистецтва для планування антиризикових заходів при створенні інноваційних проектів. Аналіз наукових публікацій дозволив дійти невтішного висновку, що сучасні менеджери повинні:

- знати чинники, які впливають на зростання ризику інновацій;
- мати навички управління ризиками;
- уміти передбачати та ідентифікувати ризики, оцінювати їхній ступінь, а також певною мірою контролювати їх, тобто вміти вибудовувати антикризову інноваційну стратегію підприємства. А це ще на стало провідним завданням в організації навчально-виховного процесу в сучасному закладі вищої освіти.

Список використаної літератури:

1. Баценко Л., Галенін Р., Андрієнко А. Становлення сучасних теоретичних положень про організацію в аспекті розвитку науки управління. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 18. С. 258–265.
2. Головач Н. М. Менеджмент культури в контексті сучасних соціокультурних перетворень. *Культура і сучасність*. 2017. № 2. С. 10–15.
3. Мармаза О. І. Інноваційний менеджмент в освіті: сутність, функції, засоби. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2014. Вип. 36 (89). С. 309–316.
4. Михайлова Л. І., Гуторов О. І., Турчина С. Г., Шарко І. О. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Київ : ЦУЛ, 2015. 234 с.
5. Петінова О. Б., Опанасюк В. В. Теорія та історія соціокультурної діяльності : навч. пос. Одеса, 2018. 78 с.
6. Тадля О. М. Організаційно-управлінські технології в менеджменті соціокультурної сфери. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наук. зб.* 2017. Вип. 25. С. 155–162.
7. Шлепакова Т. Л. Модернізація менеджменту та формування нової генерації професіоналів у галузі культури : оглядова довідка за матеріалами преси, Інтернету та неопублікованими документами за 2015–2016 рр. 2016. 16 с.
8. Щербина-Яковлева О. Ю., Світайло Н. Д., Клочко М. О., Щербина А. М. Менеджмент соціокультурної діяльності як напрям наукового та технологічного знання : підручн. / наук. ред. О. Ю. Щербина-Яковлева. Суми : Репозитарій СумДУ, 2018. Ч. 1 : Дидактика, логіка, методологія. 207 с.

References

1. Batsenko L., Halenin R., Andriienko A. Stanovlennia suchasnykh teoretychnykh polozhen pro orhanizatsiiu v aspekti rozvytku nauky upravlinnia. *Ekonomika i suspilstvo*. 2018. Vyp. 18. S. 258–265.

2. Holovach N. M. Menedzhment kultury v konteksti suchasnykh sotsiokulturnykh peretvoren. *Kultura i suchasnist.* 2017. № 2. S. 10–15.
3. Marmaza O. I. Innovatsiyni menedzhment v osviti: sutnist, funktsii, zasoby. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh.* 2014. Vyp. 36 (89). S. 309–316.
4. Mykhailova L. I., Hutorov O. I., Turchina S. H., Sharko I. O. Innovatsiyni menedzhment : navch. posib. 2-he vyd., dop. Kyiv : TsUL, 2015. 234 s.
5. Petinova O., Opanasiuk V. Teoriia ta istoriia sotsiokulturnoi diialnosti : navch. pos. Odesa, 2018. 78 s.
6. Tadia O. M. Orhanizatsiino-upravlinski tekhnolohii v menedzhmenti sotsiokulturnoi sfery. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku: nauk. zb.* 2017. Vyp. 25. S. 155–162.
7. Shlepakova T. L. Modernizatsiia menedzhmentu ta formuvannia novoi heneratsii profesionaliv u haluzi kultury : ohliadova dovidka za materialamy presy, Internetu ta neopublikovanykh dokumentamy za 2015–2016 rr. 2016. 16 s.
8. Shcherbyna-Yakovleva O. Yu., Svitailo N. D., Klochko M. O., Shcherbyna A. M. Menedzhment sotsiokulturnoi diialnosti yak napriam naukovoho ta tekhnolohichnoho znannia : pidruchn. / nauk. red. O. Yu. Shcherbyna-Yakovleva. Sumy : Repozytarii SumDU, 2018. Ch. 1 : Dydaktyka, lohika, metodolohiia. 207 s.

MANAGEMENT OF SOCIO-CULTURAL ACTIVITY IN THE REGION UNDER CONDITIONS OF MODERN SOCIAL TRANSFORMATIONS

Pidtserkovna Tetyana – applicant of higher education of the II (master's) level of specialty 028 «Management of socio-cultural activities», Rivne State University for the Humanities, Rivne

The article considers the formation of competence of socio-cultural effects of managers, methodological justification of social transformations in modern conditions. Modern requirements for the content of the socio-cultural activity manager training are analyzed, stipulated, on the one hand, by the trends in the development of society and its spiritual sphere, and on the other – by normative documents regulating the order and content of the educational process for management personnel in the socio-cultural sphere with the adaptation of foreign experience.

Key words: manager, socio-cultural activity, professional training, culture, transformation, socio-cultural influences, socio-cultural effects, measurement of socio-cultural effects, competence for measuring socio-cultural effects.

UDC 477.3275 [477]

MANAGEMENT OF SOCIO-CULTURAL ACTIVITY IN THE REGION UNDER CONDITIONS OF MODERN SOCIAL TRANSFORMATIONS

Pidtserkovna Tetyana – applicant of higher education of the II (master's) level of specialty 028 «Management of socio-cultural activities», Rivne State University for the Humanities, Rivne

The urgency of the problem. The reasons for the growing role of the manager in the socio-cultural sphere are revealed, as the influence of the latter in modern conditions is based on important stabilizing factors of society development. It is projected that the modern management specialist is an important component of changing the situation for the better not only in the industry but also in the country as a whole.

Methodology of scientific research. In this paper, the author relied on a number of general scientific methods, including the method of content analysis, which analyzed special literature and individual fragments of the source base; the historical method was also used, which allowed us to see this phenomenon in historical retrospect. Other methods include surveys and forecasts, which provided an opportunity to specify the situation in the chosen direction and draw logical conclusions about the study.

The scientific novelty of the work is to analyze the selected issues at the regional level, identify the importance of this issue for the further functioning of culture, as well as clarify the range of problems in the training of socio-cultural managers in educational institutions of different levels of accreditation.

The practical significance of the study lies in the use of this material in the system of promotion of cultural and educational workers, as well as for further research.

Key words: manager, socio-cultural activity, professional training, culture, transformation, socio-cultural influences, socio-cultural effects, measurement of socio-cultural effects, competence for measuring socio-cultural effects.

Надійшла до редакції 1.12.2021 р.

УДК 792.82:82-2

ПОНЯТТЯ «БАЛЕТНА ДРАМАТУРГІЯ» : ГЕНЕЗА ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Панчук Надія – здобувач вищої освіти ОПП II (магістерського) ступеня спеціальності 024 «Хореографія», Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

<http://orcid.org/0000-0001-9445-6647>

nadiia.pan4uk@gmail.com

ЗМІСТ

ВИТКАЛОВ С.В., ВИТКАЛОВ В.Г. НАУКОВИЙ ПОШУК У ЧАС ВІЙНИ : ЗАМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ	3
Розділ I. ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ПРОЦЕСУ	
НАЛИВАЙКО М. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО АВТЕНТИЧНОГО ТАНЦЮ6
ПАСЛАВСЬКИЙ М. КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ ЖИТТЯ ХРИСТИНОПОЛЯ (ЧЕРВОНОГРАДА)	
КІНЦЯ XVIII- XIX СТОЛІТЬ: СПРОБА ІСТОРИЧНОЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ	12
КОСТЮКОВИЧ І. РІВНЕНЩИНА В СТРУКТУРІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ17
РОМАНЕНКО К. СТАН КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ	
У ВИМІРАХ НОВИХ ПАРАДИГМ	23
ГЛИНЯНЧУК І. МУЗЕЙНА СПРАВА НА РІВНЕНЩИНІ : ДЕЯКІ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ28
УДОД К. «ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ» У СТРУКТУРІ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ	
(НА ПРИКЛАДІ БЕРЕЗНІВЩИНИ)	34
ПРИЛУЦЬКА О. «ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ» ЯК ФОРМА КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ В	
РЕГІОНІ: НА ПРИКЛАДІ МАЛОЛЮБАШАНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ	39
Розділ II. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
ЛУПІЙ Я. СУЧАСНІ ВІРТУАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ В КУЛЬТУРІ І ПРОБЛЕМИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ	
ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ	47
ПІДЦЕРКОВНА Т. МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНІ	
В УМОВАХ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	52
ПАНЧУК Н. ПОНЯТТЯ «БАЛЕТНА ДРАМАТУРГІЯ» : ГЕНЕЗА ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ56
ФІЛЯРОВСЬКА А. МУЗИЧНІ ФЕСТИВАЛІ РІВНЕНЩИНИ ЯК ЧИННИК ЗМІНИ СТАВЛЕННЯ	
ДО СФЕРИ ВІЛЬНОГО ЧАСУ	62
ЛАКІДА А. КУЛЬТУРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ ЯК ЧИННИК ПОШУКУ НОВИХ ФОРМ	
ЙОГО ПРЕЗЕНТАЦІЇ	70
ЛОЙКО А. СПІВПРАЦЯ КЛУБНИХ УСТАНОВ ТА ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ ІЗ СІМ'ЄЮ	
(З ДОСВІДУ ВИШНІВСЬКОЇ ОТГ КОВЕЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	76
МАРЧУК Л. ВІТЧИЗНЯНЕ ДОЗВІЛЛЯ В ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОМУ ВИМІРІ81
СТЕПАНЮК І. РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ НАРОДНОГО ТАНЦЮ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ85
СЕМЕНЮК Т., ГЛУЩУК О. ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ЯК КОМПОНЕНТ В ОРГАНІЗАЦІЇ ІВЕНТІВ89
Розділ III. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ	
КОБРИН Н. МОТИВАЦІЙНІ Й ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ	
ДІЯЛЬНОСТІ НА «СЛУХАННІ МУЗИКИ» В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	95
СТЕПАНОВА Т. УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТАНЕЦЬ ЯК ЗАСІБ	
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ	101
ЧИЖ К. СУЧАСНІ ДІТИ : СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ РІЗНИХ ФОРМ РОБОТИ З НИМИ107
ЛЕСКОВЕЦЬ К. ОРГАНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ	
ПОТРЕБАМИ ЯК ШЛЯХ ЇХ СОЦІАЛІЗАЦІЇ	114
Розділ IV. РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ, ПОВІДОМЛЕННЯ	
КЕПІН Д. ПЕРЕСОПНИЦЯ МУЗЕЙНА121

CONTENTS

<i>VYTKALOV S., VYTKALOV V.</i> SCIENTIFIC SEARCH IN WAR: INSTEAD OF FOREWORD	3
Part I. HISTORICAL RETROSPECTIVE OF THE CULTURAL AND ARTISTIC PROCESS	
<i>NALYVAIKO M.</i> HISTORICAL ASPECTS OF THE UKRAINIAN AUTHENTIC DANCE DEVELOPMENT	6
<i>PASLAVSKY M.</i> CULTURAL AND ARTISTIC LIFE OF CHRISTINOPOL (CHERVONOGRAD) OF THE END OF THE EIGHTEENTH-XIX CENTURIES: AN ATTEMPT OF HISTORICAL RECONSTRUCTION	12
<i>KOSTIUKOVYCH I.</i> RIVNE REGION IN THE STRUCTURE OF SOCIO-CULTURAL ACTIVITY	17
<i>ROMANENKO K.</i> THE STATE OF CULTURAL LIFE OF THE DNIPROPETROVSK REGION IN THE DIMENSIONS OF NEW PARADIGMS	23
<i>HLYNIANCHUK I.</i> MUSEUM AFFAIRS IN RIVNE REGION: SOME PAGES OF HISTORY	28
<i>UDOD K.</i> MODERN CHILDREN : SPECIFICS OF ORGANIZATION OF DIFFERENT FORMS OF WORK WITH THEM	34
<i>PRYLUTSKA O.</i> «GREEN TOURISM» AS A FORM OF CULTURAL ACTIVITY OF THE POPULATION IN THE REGION: ON THE EXAMPLE OF MALOLIUBASHAN VILLAGE COUNCIL	39
Part II. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT OF CULTURAL CREATIVITY	
<i>LUPIY Y.</i> MODERN VIRTUAL COMMUNICATIONS IN CULTURE AND PROBLEMS OF SELF-REALIZATION OF CREATIVE PERSONALITY	47
<i>PIDTSERKOVNA T.</i> MANAGEMENT OF SOCIO-CULTURAL ACTIVITY IN THE REGION UNDER CONDITIONS OF MODERN SOCIAL TRANSFORMATIONS	52
<i>PANCHUK N.</i> THE CONCEPT OF «BALLET DRAMA» : GENESIS AND WAYS OF DEVELOPMENT	56
<i>FILIAROVSKA A.</i> RIVNE REGION MUSIC FESTIVALS AS A FACTOR OF ATTITUDE CHANGE TO THE FIELD OF LEISURE TIME	62
<i>LAKIDA A.</i> CULTURAL POTENTIAL OF THE REGION AS A FACTOR OF SEARCHING NEW FORMS OF ITS PRESENTATION	70
<i>LOIKO A.</i> COOPERATION OF CLUB INSTITUTIONS AND EDUCATIONAL INSTITUTIONS WITH THE FAMILY (FROM THE EXPERIENCE OF VYSHNIVSKA OTG KOVELSKY DISTRICT OF VOLYN REGION)	76
<i>MARCHUK L.</i> DOMESTIC LEISURE IN THE HISTORICAL AND CULTURAL	81
<i>STEPANIUK I.</i> REGIONAL FEATURES OF FOLK DANCE ON THE TERRITORY OF UKRAINE	85
<i>SEMENYUK T., GLUSHCHUK O.</i> THE ATREFICATION AS AN IMPORTANT COMPONENT IN THE ORGANIZATION OF EVENTS	89
Part III. PEDAGOGICAL PROBLEMS OF MODERN HIGH SCHOOL	
<i>KOBYRN N.</i> MOTIVATIONAL AND TECHNOLOGICAL ASPECTS OF EDUCATIONAL AND COGNITIVE ACTIVITIES AT «LISTENING TO MUSIC» IN THE CONTEXT OF MODERN SOCIETY	95
<i>STEPANOVA T.</i> UKRAINIAN FOLK DANCE AS A MEANS OF NATIONAL-PATRIOTIC EDUCATION	101
<i>CHYZH K.</i> MODERN CHILDREN: SPECIFICS OF ORGANIZATION OF DIFFERENT FORMS OF WORK WITH THEM	107

LESKOVETS K. ORGANIZATION OF DOMESTIC LEISURE FOR CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS AS A WAY OF THEIR SOCIALIZATION	114
--	------------

Part IV. SUMMARIES, REVIEWS, REPORTS

KEPIN D. PERESOPNYTSYA MUSEUM	121
--	------------

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

АЛЬМАНАХ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «АФІНА» КАФЕДРИ ІВЕНТ-ІНДУСТРІЙ,
КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА МУЗЕЄЗНАВСТВА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

ВИПУСК 21

Наукове редагування і коректура – *проф. Виткалов В.Г.*
Упорядкування, верстка та макет – *Виткалов С.В., Федорук Л.М.*
Відповідальний за випуск – *Виткалов В.Г.*

Підписано до друку 10.06.2022. Замовлення № 38/4.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк.14.37. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: м. Рівне, вул. С. Бандери, 12
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства. Тел. 0 (362) 63-42-62

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альм. наук. т-ва «Афіна» кафедри івент-індустрій,
культурології та музеєзнавства РДГУ. Вип. 21 / За ред. проф. В. Г. Виткалова. Рівне : РДГУ, 2021. 126 с.

*Свідотство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

ISBN 978-966-8424-77-9

**ББК 71.0
УДК 08:168.522**

Видавничі роботи: ФОП Брегін А.Р
свідотство про державну реєстрацію ААБ № 750918 від 20.11.2012 р.
33009, м. Рівне, вул. Біла, 53, Г 2.
Адреса редакції: 33000, Україна, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12,
Рівненський державний гуманітарний університет,
Кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства